

Toimittajalta.

– Nyt sinun on taas kirjoitettava jotain joulusta, sanoi ääni sisässäni.

Tosiaankin. Joulukuun lähestyy. Ruusu-Risti ilmestyy tosin marraskuussa, mutta onhan se marras-joulukuun kaksoisnumero. Siis joulukuun on ovella.

Me ihmiset kasvamme tapojemme orjiksi, temme elämästämme näytelmän, – ja elämä itse saa pitää huolen siitä, että se karmallisessa järkkymättömyydessään muodostuu jumalalliseksi komediaksi.

Montako kertaa lienenkään – vanhaa hyvää tapaa noudattaen – kirjoittanut joulusta näin joulukuun numerossa?

Ehkä kymmeniä kertoja. Onhan tämä lehtemme 26:s vuosikerta.

Riittääköön siis.

Tällä kertaa en kirjoita sanaakaan erikoisesti joulusta. Toivotan vain kaikille lukijoilleni lämpöä, ruokaa, lahjoja, valoa ja rauhaa! Sitä kaikista sydämestäni toivotan.

Ja sitten vielä lausun toivomukseni: älkää unohtako Ruusu-Ristiä! Tavatkaamme tammikuussa!

*

Jotkut lukijat ainakin muistanevat, että neljätoista vuotta sitten käytiin tässä aikakauskirjassa vilkasta sananvaihtoa Teosofisen Seuran eli liikkeen tehtävästä. Polemiikki alkoi kirjoituksella „Mihin suuntaan?“, jonka oli lähettänyt „Ääni maaseudulta“. Kaikki mystiikka ja okkultismi oli tämän kirjoittajan mielestä turha, jos Teosofinen Seura tahtoi olla hyödyksi maailmassa, oli sen ensimmäisen ja varsinaisen ohjelmapykälänsä nimessä antauduttava kokonaan palvelemaan yleisen veljeyden aatetta ja tultava käytännölliseksi, yhteiskunnalliseksi liikkeeksi, joka koko voimallaan ottaisi osaa nykyajan sosiaalipoliittiseen elämään, sitä elähdyttäen ja inspiroiden. „Ääni maaseudulta“ sai älykkäitä kannattajia. Mutta kannattajia sain minäkin, joka omissa kirjoituksissani edustin vastakkaista kantaa. Koetin selittää, että veljeyspykälä oli vain ehto – *conditio sine qua non*, – joka avasi seuran jäsenyyden sille, joka tahtoi, tavalla tai toisella, ottaa osaa seuran työhön; ja seuran työ ja tehtävä oli ilmaistu toisessa ja kolmannessa ohjelmapykälässä. Käytin huomiota herättävää nimeä „passiivinen“ ja „negatiivinen“ ensimmäisestä pykälästä, mutta selitin niiden tarkoittavan, että veljeys oli toteutettava seuran omassa piirissä – ja todella aktiivisesti toteutettava. Yhteiskuntaa emme osanneet muuttaa, mutta itse meidän oli teosofeina näytettävä esimerkkiä veljesrakkaudessa. Eihän tehtävämme ollut luoda ihmiskunnan yleistä veljeyttä maailmaan, tehtävämme oli vain olla yleisen veljeyden ytimenä.

No niin. Syy, miksi tämä polemiikki muistui mieleeni, oli, että silmiini sattui seuraavat sanat, jotka H. P. Blavatsky kerran lausui Judge'lle ja jotka Judge julkaisi v. 1891 muistosanoissaan H. P. B:lle:

„Emme tee työtä vain sitä varten, että ihmiset sanoisivat itseään teosofeiksi, vaan sitä varten, että harrastamamme opit vaikuttaisivat hapatuksen tavoin tämän vuosisadan koko tajuntaan. Ja tämän voi saada aikaan vain pieni, vakava joukko työskentelijöitä, jotka eivät työskentele inhimillisen palkinnon eikä maallisen tunnustuksen toivossa, vaan joita elähyttää ja ylläpitää usko siihen yleiseen veljeyteen, josta Mestariimme ovat osana, ja jotka sentähden lakkaamatta ja uskollisesti tekevät työtä itse ymmärtääkseen ja toisten arvosteltavaksi esittääkseen niitä elämän ja velvollisuuden oppeja, jotka ovat periytyneet meille aikojen aamusta. Älkää horjuko, niinkauan kuin jotkut hartaat sielut ponnistelevat pitääkseen ydintä elossa. Teitä ei käsketty perustamaan ja toteuttamaan yleistä veljeyttä, vaan olemaan sen ytimenä, sillä vasta kun ydin on muodostunut voivat syntyä ne lisämuodostumat, jotka tulevina vuosina – olkoot nämä kuinka kaukaisia tahansa – päättyvät sen elimistön muodostumiseen, mikä meillä on nyt mielessämme.“

Jos edellä olevat sanat olisin julkaissut 1916, olisi ehkä asia ollut ratkaistu – ainakin niiden mielestä, joille H. P. B:llä oli auktoriteettia. Sillä vaikka „sattumalta“ edustinkin H. P. B:n kantaa, tuntui useiden mielestä, että siitä poikkesin, kun käytin nimityksiä „negatiivinen“ ja „passiivinen“. Ainoastaan ne, joiden mielestä kantani oli järkevä ja luonnollinen, yhtyivät siihen ja seurasivat minua. Ja tämä on muuten H. P. B:nkin mielestä ainoa teosofisesti oikea menettelytapa.

H. P. B:n edellä toistetut sanat ovat samalla profetia, jota kannattaa pohtia.

*

Eräs ystäväni sanoi minulle äskettäin: – Kirjoita taas jotakin Krishnamurtista!

En liene todella pitkään aikaan kirjoittanut mitään tästä nuoresta kuuluisuudesta. Se johtuu siitä, että olen odottavalla kannalla. Hänen asenteensa on toiselta puolen raitis ja terve, toiselta kokemattomuutta todistava. En tahdo vielä häntä arvostella. Toivon ja odotan. Hän tulee joko peruuttamaan monet lausuntonsa tai kaatamaan Teosofisen Seuran. Jälkimäisessä tapauksessa hän itsekin hukkuu teosofisen liikkeen aaltoihin. Mutta toivon hänen paljon vielä viisastuvan.

Tämän sanon senkin uhalla, että lukijani päättäväisesti mutisevat itsekseen: mutta kuinka viisas tuo P. E. sitten luulee olevansa?

En tunne omaa viisauttani, mutta tunnen erään heikkouteni. Ihailen älykkyyttä. Nautin sanomattomasti, kun joku älykkäästi kapinoi. Nimittäin joku, joka ei luule olevansa viisas eikä esiinny millään auktoriteetilla, vaan jonka järki vilpittömästi nousee kapinaan tapoja ja järjestelmiä vastaan.

Jos viisas kapinoi, täytyy hänen asettaa tilalle jotain ehdottomasti korkeampaa. Buddha ja Kristus nousivat olevia lakipykälää vastaan, mutta ei lakia hävittääkseen,

vaan sitä täyttääkseen. Heillä oli suurempi tieto laista kuin heidän aikalaisillaan. Viisas ei kapinoikaan, hän antaa vain suuremman valonsa loistaa.

Mutta vähätietoinenkin ihminen saa kapinoida, kun se on hänen järkensä vilpityn ilmaus. Hän saa silloin asettua kysymysmerkiksi, ja hänen kapinansa on hänelle askel eteenpäin kehityksen, toisin sanoen itsensä löytämisen tiellä.

Julkaisen tässä otteen eräästä äsken saamastani kapinallisesta kirjeestä. Julkaisen sen takia, että ensi vuonna alkaa, kuten viime numerossa mainitsin, uusi osasto Ruusu-Ristissä, jossa esoteristit kertovat kokemuksistaan. Esoteristit ovat totuudenetsijöitä, jotka kasvattamalla itseään järjestelmällisesti pyrkivät henkiseen valaistukseen. Alkuaskel esoteristin tiellä sisältää aina myös n. s. mietiskelyharjoituksia. Ensi vuonna saamme kuulla positiivisista tuloksista, nyt annan seuraavan kirjeen kertoa niistä negatiivisista johtopäätöksistä, joihin nuori harjoittelija on tullut.

Näin hän kirjoittaa:

Olen lopettanut harjoitukset nähdäkseni, ovatko ne minulle sisäinen välttämättömyys vaiko vain velvollisuus, jonka olen ottanut päälleni uskossa, että se on minulle nopein tie eteenpäin.

Kukaties se ei sittenkään ole *minun* tieni.

En pidä „velvollisuuden“ tunnusta henkisten pyrkimysten yhteydessä. Niitten jos minkä on oltava spontaanisia, ipso facto-luonteisia. – No niin, ja minun aamuharjoitukseni eivät suinkaan aina olleet spontaanisia. Ne tuntuivat liiankin usein „velvollisuudelta“, jonka suorittamiseen ei oikeastaan olisi aikaa, mutta kun on kerran ottanut jotakin tehdäkseen säännöllisesti, niin *pitäisihän* sitä. Ja kun ei sitten kuitenkaan ehtinyt taikka jaksanut, niin kulki koko päivän ympäri levottomana ja häpeissään kuin sanansa syönyt konna. Ei – totisesti en pidä sellaisesta „pyrkimyksestä“! Sehän hämmentää ihmisen koko elämän ja pilaa hänen luonnolliset välinsä Jumalaan ja ihmisiin!

Ei niin, ettei minulla olisi halua aloittaa päiviäni Elämän kasvojen edessä ja käyttää niitä Hänen tahtonsa mukaisesti, onhan sellainen pyrkimys minulle aivan luontainen, mutta en ymmärrä, että minun sitä varten olisi istuttava jossain määrättyssä asennossa, joka lisäksi on mahdollisimman vähän ajatuksia inspiroiva (voin helpommin mietiskellä kadulla kulkiessänikin!) Eikö olisi paljon luonnollisempaa, „grasiöösimpää“ noustuaan kävellä yksinkertaisesti ikkunaan, katsoa maailmaan, jossa miljoonat häärivät ja jonne itsekin pian pujahtaa muurahaisena mukaan, muistuttaa mieleensä korkein inhimillinen ihanne, minkä kulloinkin pystyy tajuamaan, painaa se mieleensä päivän varalta ja – jos on aikaa ja inspiratiota – miettiä hetkisen sitä kysymystä, mikä milloinkin on aktueli. Tämähän voisi sitäpaitsi tapahtua yhtä hyvin työhön kävellessänikin. Niinhän olen koko ikäni mietiskellyt.

Tällaisiin harjoituksiin ei sekoittuisi ulkonaisen „velvollisuuden“ sivumakua, vaan ne pysyisivät puhtaana osoittaen kuin ilmapuntari juuri henkisen „paineen“ todellista määrää.

Kirjoitan paraikaa „Vuorisaarna“ kirjaani englanniksi. Toivon saavani käsikirjoituksen valmiiksi marraskuun aikana.

Marraskuun 15 ja 16 p:nä on kymmenvuotisjuhlamme Helsingissä. Niiden jälkeen matkustan joksikin aikaa ulkomaille.

Kuta vanhemmaksi käyn, sitä hartaammin soisin, että kykenisin johonkin. Tämä „johonkin“ ei ole mitään epämääräistä, vaan kasvaa vuosi vuodelta selvennäköiseksi tajunnalleni. Päämääräni pitkin matkaa on tietysti ollut tehdä teosofista työtä. Mutta se päämäärä on vuosien vieressä kirkastunut. Näen yhä selvemmin mielestäni, mitä ihmiskunta kaipaa. Ja vaikken ajattele itsestäni, että omalla työlläni osaisin ihmiskunnan kaipuuta tyydyttää, tiedän kuitenkin, mikä ja kuka sitä kaipuuta voi tyydyttää. Oman työni suhteen rukoulen vain, että se voisi valmistaa tietä tulevalle. Tuleva ei ole ihminen eikä vapahtaja, se on suuri tapahtuma. Ihmisiä – hyviäkin – on, vapahtaja – Kristus – on, tuleva tapahtuma on kuin suuri elämänpyörä näkymättömissä, joka jo pyörii ja lähestymistään lähestyy.

Mikä tämä tapahtuma on?

Se on uusi uskonpuhdistus, suuri reformatsioni kristikunnan kaikissa kirkoissa. Sanon „kristikunnan“, sentähden että olen länsimaalainen. Itämailla tämä uskonpuhdistus on myös jo käynnissä.

Mutta kristikunta kaipaa kipeästi reformatsionia. Sen kirkot ovat unohtaneet Jeesuksen sanoman taivastenvaltakunnasta. Sen papit ovat tulleet virkamiehiksi, jotka eivät edes aavista, mikä apostoolinen ja profetallinen tehtävä heille oli aiottu.

Minä olen tästä tietoinen, ja tämä tieto painaa minut välistä maahan, kun tunnen vähäpätöisyyteni ja mitättömyyteni. Toisena hetkenä se minua rohkaisee ja saa minut päättämään, että koetan tehdä mitä voin. Tottapahan myöhemmin toteutuu Jumalan tahto niin maan päällä kuin taivaissa.

Tämänsykyinen luentosarjani koskeekin kirkkoa. Koetan esittää ja selittää, mitä kirkko on, mitä se voisi ja mitä sen tulisi olla. Lopullisesti en voi vedota muuhun kuin omaan sisäiseen tietooni, mutta etsin tietysti tukea Uudesta Testamentista ja historiasta.

Olen kuin huutavan ääni korvessa. Mutta samalla uskon tietäväni, mitä Se tahtoo, jolle työlläni koetan tietä valmistaa.

Ruusu-Risti on täten renkaana merkellisessä työssä. Sekä seuramme että tämä aikakauslehtemme.

Itse sitä ihmettelen, kun katselen suurta tehtävää. Mitä me olemme, että semmoisessa saisimme olla mukana?

Mutta Mestari tietää – ja aika näyttää. Tapahtukoon hänen tahtonsa ja olkoon hänen rauhansa meidän kaikkien kanssa nyt ja aina.